

САОПШТЕЊЕ

FIRST RELEASE

Обавезни сте да приликом дозвољених радњи, у свом производу или апликацији наведете извор података.
You are required to specify a data source when allowed in your product or application.

ГОДИНА/YEAR IV

САРАЈЕВО, 18. 5. 2023.

БРОЈ/NUMBER 1

ДЕМОГРАФИЈА И СОЦИЈАЛНЕ СТАТИСТИКЕ

DEMOGRAPHY AND SOCIAL STATISTICS

ЕВРОПСКИ ИНТЕГРИСАНИ СИСТЕМ СТАТИСТИКЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ - ESSPROS

European System of Integrated Social Protection Statistics - ESSPROS

ESSPROS систем у БиХ је у 2021. години био представљен кроз петнаест (15) идентификованих шема социјалне заштите: Незапосленост, Здравствено осигурање, Пензионо осигурање. Јединице локалне самоуправе у Републици Српској, Трошкови послодавца, Социјална заштита Федерације БиХ, Социјална заштита кантона, Социјална заштита Републике Српске, Социјална заштита Брчко дистрикта, Дјечија заштита Републике Српске, Дјечија заштита Брчко дистрикта, Борачко-инвалидска заштита Федерације БиХ, Борачко-инвалидска заштита Републике Српске, Фонд солидарности Републике Српске и Здравствена заштита Covid-19 – Грант Владе.

Укупна потрошња социјалне заштите према ESSPROS систему, у БиХ у 2021. години износила је 7 милијарди 768 милиона КМ, што чини готово 20% Бруто домаћег производа (БДП).

Укупни издаци за социјалну заштиту су, у највећој мјери утрошени на накнаде социјалне заштите (97%), док је преостали дио утрошен на административне трошкове шема и остале трошкове.

Скоро $\frac{3}{4}$ прихода за финансирање социјалне заштите у БиХ долази из обавезних доприноса, највећим дијелом од запослених лица, док се остатак накнада социјалне заштите финансира из буџета ентитетских и кантоналних Влада.

The ESSPROS system in BiH was presented in 2021 through fifteen (15) identified social protection schemes: Unemployment, Health insurance, Pension fund, Local self-government of Republica Srpska, Employer scheme, Social welfare of Federation BiH, Cantonal social welfare, Social welfare of Republica Srpska, Social welfare of Brcko district, Child protection of Republica Srpska, Child protection of Brcko district, Protection of war veterans of Federation BiH, Protection of war veterans of Republica Srpska, Solidarity fund of Republica Srpska and Health care Covid-19 - Government Grant.

The total expenditures of the social protection according to the ESSPROS system in BiH in 2021 amounted to 7 billion 768 million KM, which is almost 20% of the Gross Domestic Product (GDP).

The total expenditure on social protection is mostly spent on social protection benefits (97%), while the rest is spent on administrative costs of schemes and other costs.

Almost $\frac{3}{4}$ of the receipts for financing social protection in BiH come from compulsory contributions, mostly from employed persons, while the rest of social protection benefits is financed from the Entity and Cantonal Government Budgets.

Табела 1. Удио шема социјалне заштите у укупним издацима за накнаде социјалне заштите у БиХ у 2021. години (%)

Table 1. Share of social protection schemes in total social protection benefits expenditure in BiH in 2021 (%)

Шеме социјалне заштите	%	Social protection schemes
Незапосленост	2,0	<i>Unemployment</i>
Здравствено осигурање	31,9	<i>Health insurance</i>
Пензионо осигурање	47,3	<i>Pension fund</i>
Шема послодавац	3,3	<i>Employer scheme</i>
Социјална и дјечија заштита	7,7	<i>Social and child welfare</i>
Борачко-инвалидска заштита	6,6	<i>Protection of war veterans</i>
Цовид-19 здравство	1,2	<i>Covid-19 health measures</i>

Скоро половина издатака социјалне заштите у БиХ отпада на шему Пензионог осигурања, а око 1/3 на шему Здравственог осигурања. Остале шеме чине мањи удио у укупним издацима социјалне заштите.

Almost half of social protection benefits in BiH is spent on the Pension fund scheme, and around 1/3 on the Health insurance scheme. Other schemes comprise a smaller share of the total social protection benefits.

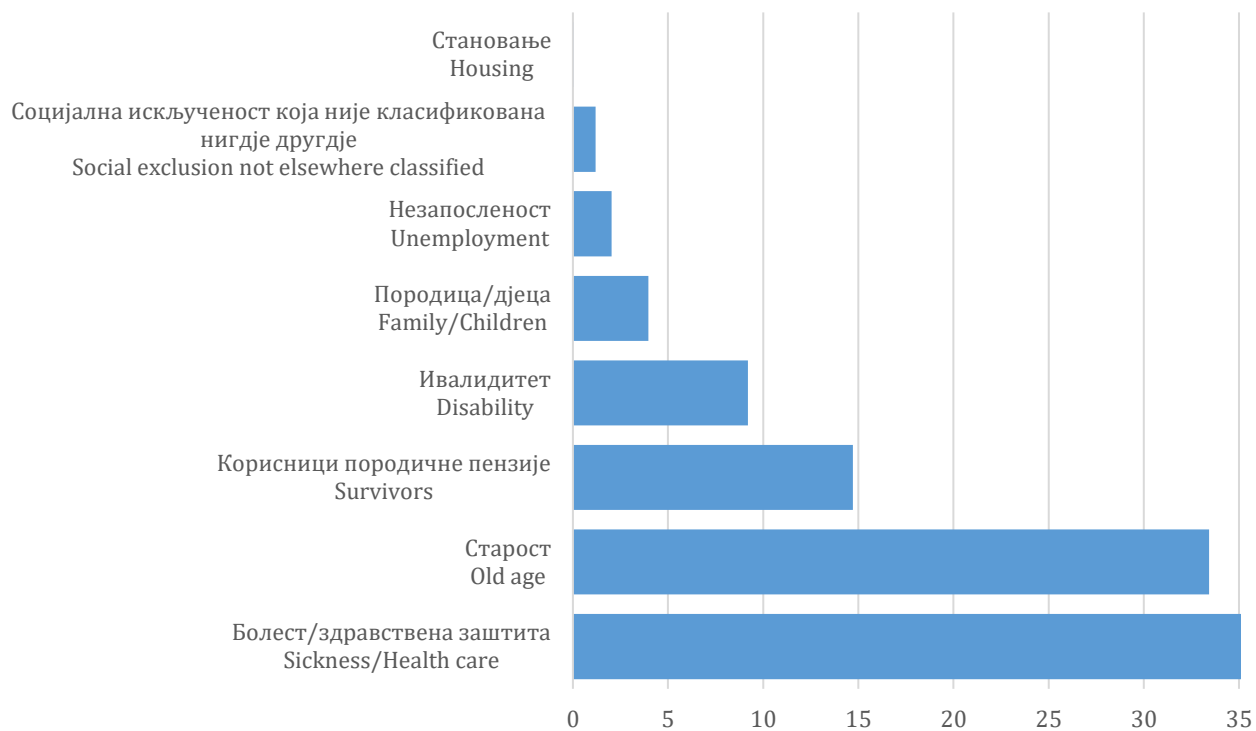
Табела 2. Издаци за накнаде социјалне заштите према функцијама у БиХ, у 2021. години, у милионима КМ

Table 2. Expenditure on social protection benefits by functions in BiH, in 2021, in millions KM

Укупни издаци за накнаде социјалне заштите према функцијама	7 524	<i>Total social protection benefits by functions</i>
Болест/здравствена заштита	2 667	<i>Sickness/health care</i>
Ивалидитет	692	<i>Disability</i>
Старост	2 515	<i>Old age</i>
Корисници породичне пензије	1 107	<i>Survivors</i>
Породица/дјеца	299	<i>Family/Children</i>
Незапосленост	152	<i>Unemployment</i>
Становање	2	<i>Housing</i>
Социјална искљученост која није класификована нигђе другдје	90	<i>Social exclusion not elsewhere classified</i>

Графикон 1. Удио функција социјалне заштите у укупним издацима за социјалне накнаде у БиХ, у 2021. години (%)

Graph 1. Share of social protection functions in total social benefits expenditures in BiH in 2021 (%)

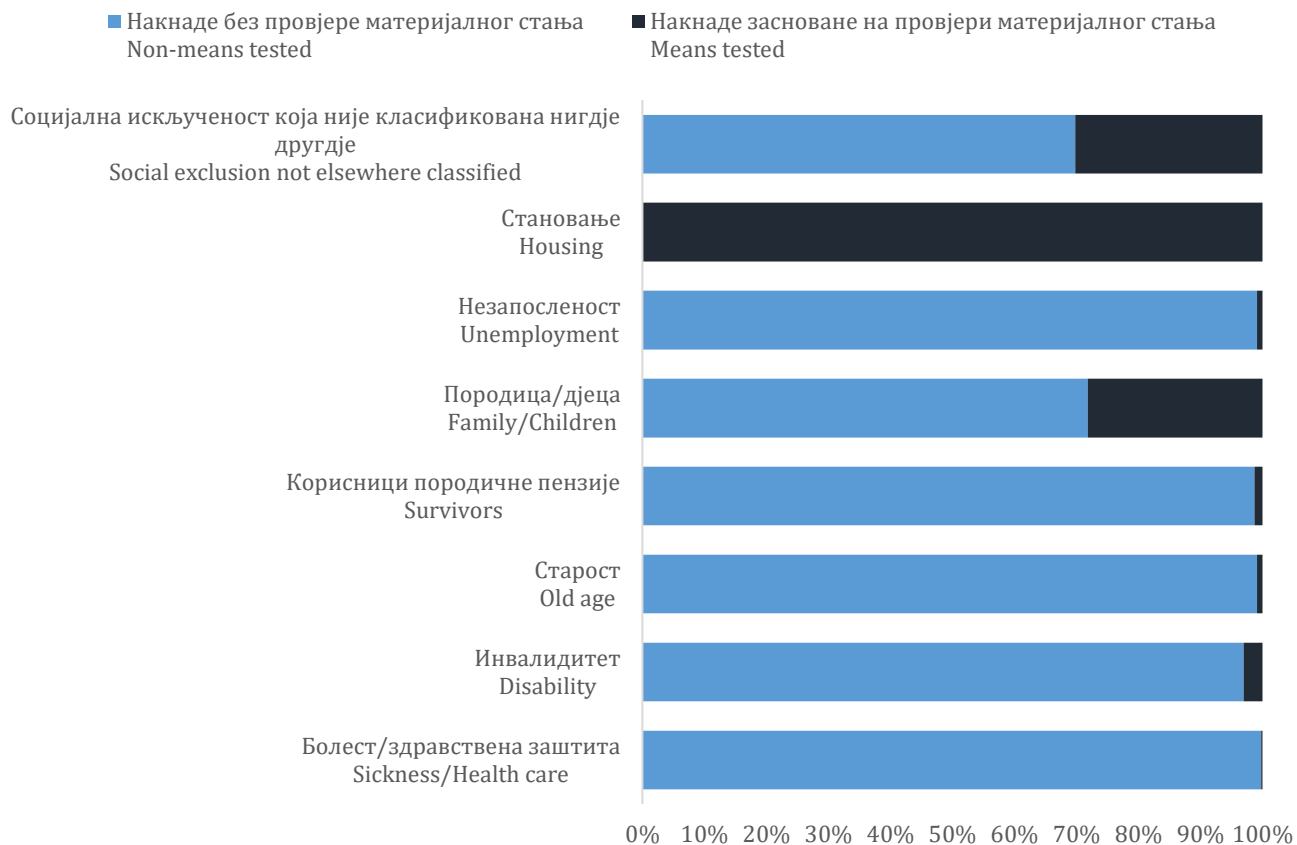
Табела 3. Издаци и приходи социјалне заштите у БиХ у 2021. години, у милионима КМ

Table 3. Social protection expenditure and receipts in BiH in 2021, in millions of KM

Укупни издаци социјалне заштите		7 768	<i>Total social protection expenditures</i>	
Накнаде социјалне заштите		7 524	<i>Social protection benefits</i>	
Накнаде без провјере имовинског стања		7 347	<i>Non-Means tested</i>	
Новчане накнаде		4 819	<i>Cash benefits</i>	
Периодичне новчане накнаде		4 741	<i>Periodic</i>	
Једнократне новчане накнаде		78	<i>Lump sum</i>	
Накнаде у натури		2 528	<i>Benefits in kind</i>	
Накнаде темељене на провјери материјалног станја		177	<i>Means tested</i>	
Новчане накнаде		129	<i>Cash benefits</i>	
Периодичне новчане накнаде		119	<i>Periodic</i>	
Једнократне новчане накнаде		10	<i>Lump sum</i>	
Накнаде у натури		48	<i>Benefits in kind</i>	
Административни трошкови		174	<i>Administration costs</i>	
Остали издаци		70	<i>Other expenditure</i>	
Укупни приходи социјалне заштите		7 743	<i>Total social protection receipts</i>	
Социјални доприноси		5 940	<i>Social contributions</i>	
Доприноси Владе		1 706	<i>General Government contributions</i>	
Остали приходи		97	<i>Other receipts</i>	

Графикон 2. Удио накнада социјалне заштите заснованих на провјери или без провјере материјаног стања за сваку функцију, у БиХ, 2021. године

Graph 2. Share of means or non-means tested social benefits for each function, in BiH, in 2021

Табела 4. Накнаде социјалне заштите исплаћене у новцу или натура за сваку функцију, у БиХ, 2021. године (мил КМ)

Table 4. Social protection benefits in cash and in kind for each function, in BiH, 2021 (mil KM)

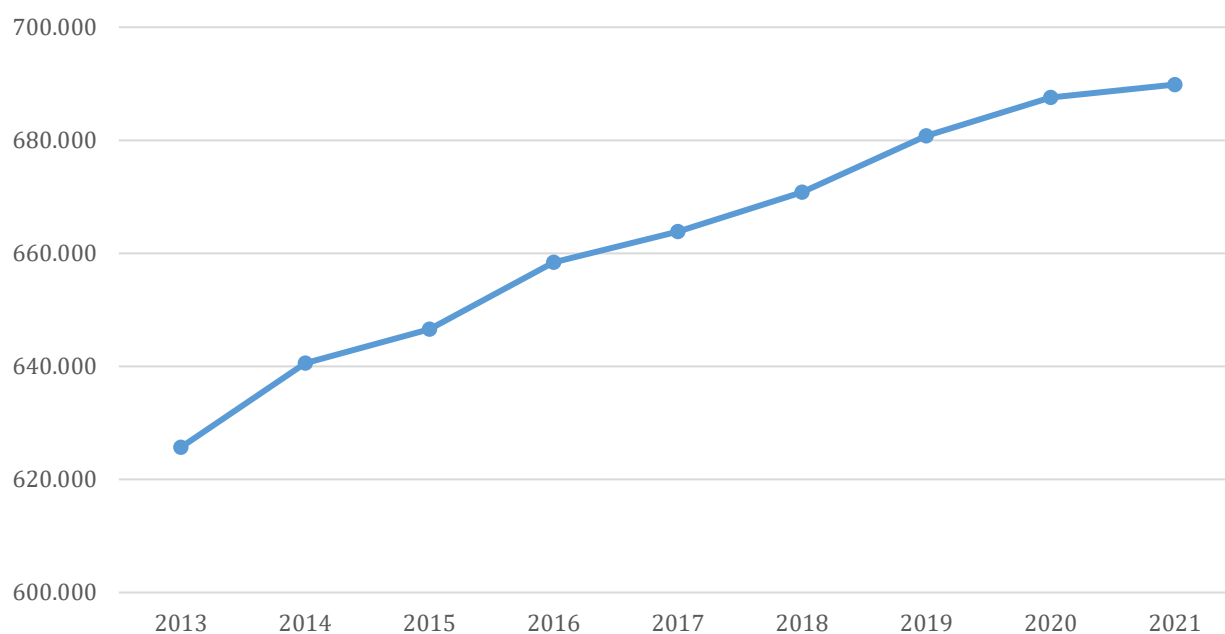
	Новчане накнаде <i>Cash benefits</i>	Накнаде у натура <i>Benefits in kind</i>	
Укупни издаци за накнаде социјалне заштите	4 949	2 575	<i>Total social protection benefits</i>
Болест/здравствена заштита	219	2 448	<i>Sickness/Health care</i>
Инвалидитет	664	28	<i>Disability</i>
Старост	2 499	16	<i>Old age</i>
Корисници породичне пензије	1 090	17	<i>Survivors</i>
Породица/дјеца	281	17	<i>Family/Children</i>
Незапосленост	114	39	<i>Unemployment</i>
Становање	-	2	<i>Housing</i>
Социјална искљученост која није класификована нигдје другдје	82	8	<i>Social exclusion not elsewhere classified</i>

Табела 5. Корисници пензија према врсти исплаћених пензија и полу, у БиХ, 2019. године
Table 5. Pension beneficiaries by type of pension received and sex, in BiH, in 2019

	Укупно <i>Total</i>	Жене <i>Women</i>	Мушкарци <i>Men</i>	
Укупан број корисника пензија	689 858	364 658	325 200	<i>Total number of pension beneficiaries</i>
Корисници старосне пензије	436 631	161 726	274 905	<i>Old-age pension beneficiaries</i>
Корисници инвалидске пензије	59 915	17 757	42 158	<i>Disability pension beneficiaries</i>
Корисници породичне пензије	193 312	185 175	8 137	<i>Survivors' pension beneficiaries</i>

Графикон 3. Корисници пензија у периоду од 2013. до 2021. године

Graph 3. Pension beneficiaries in the period from 2013 to 2021

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Циљ истраживања

ESSPROS је хармонизовани систем који представља инструмент за анализе и поређење финансијских токова социјалне заштите. Циљеви ESSPROS-а јесу пружити свеобухватан опис социјалне заштите у државама чланицама Европске уније и земљама кандидатима за чланство у Европској унији, финансирања социјалних накнада те створити систем погодан за међународну упоредивост и усклађеност с другим статистикама.

Правни основ чине регулативе донесене на нивоу Европске уније, од који је најважнија Регулатива број 458/2007 Европског парламента и Савјета Европске уније од 25. априла 2007. године, која дефинише главни ESSPROS систем. Постоје и додатне регулативе које дефинишу прикладне формате за пренос података и критеријума за мјерење квалитета главног ESSPROS система и модула о корисницима пензија, те додатне класификације и ажурирање правила за дисеминацију главног ESSPROS система и модула о корисницима пензија.

ESSPROS подаци за БиХ за 2021. годину прикупљени су према ESSPROS приручнику, који дефинише ESSPROS систем.

ESSPROS се састоји од Главног система и модула о корисницима пензија.

Главни ESSPROS систем обухвата податке о датим социјалним накнадама и њиховом финансирању у току једне године, кроз приходе и издатке јединица које су одговорне за пружање социјалне заштите.

Издаци шема социјалне заштите класификују се према врсти, па тако разликујемо накнаде социјалне заштите, административне трошкове, трансфере преусмјерене на друге шеме и остале издатке. Накнаде социјалне заштите дијеле се на накнаде без провјере материјалног стања и накнаде социјалне заштите засноване на провјери материјалног стања. Осим тога, накнаде су класификоване према типу накнаде на новчане

NOTES ON METHODOLOGY

The purpose of the Survey

The ESSPROS is a harmonised system that serves as an instrument of the analysis and comparison of financial flows of the social protection. The objectives of the ESSPROS are to provide a comprehensive description of the social protection in the EU Member States and candidate states for the membership in the European Union, financing of social benefits, and to establish a system suitable for the international comparability and harmonisation with other statistics.

The legal basis are the regulations adopted at the level of the European Union, the most important of which is Regulation 458/2007 of the European Parliament and of the Council of the European Union of 25 April 2007 defining the main ESSPROS system. There are additional regulations that define appropriate data transmission formats and criteria for measuring the quality of the ESSPROS main system and the pension beneficiaries module, as well as additional classifications and update rules for the dissemination of the main ESSPROS system and pension beneficiaries module.

ESSPROS data for BiH for 2020 are collected in line with the ESSPROS manual, defined by the ESSPROS system.

The ESSPROS consists of the Core System and module on pension beneficiaries.

The ESSPROS core system represents data on social benefits and their funding during one year, as receipts and expenditures of units responsible for providing social protection.

The expenditures of social protection schemes are the following: social benefits, administration costs, transfers to other schemes and other expenditure. The social protection benefits are divided into non means-tested social protection benefits and means-tested social protection benefits. Moreover, social protection benefits are classified to cash benefits, benefits in kind and social contributions re-routed between schemes.

накнаде, неновчане накнаде те на социјалне доприносе преусмјерене између програма. Новчане накнаде и накнаде у натури могу бити периодичне или једнократне.

Приходи социјалне заштите такође се распоређују према врсти на социјалне доприносе, опште доприносе државе, трансфере из других програма и остале примитке.

Финансијски токови неких шема односе се на трансфере који су остварени с другим шемама. Вриједности таквих трансфера биљеже се као расходи шема у којој су настали, односно као приходи шема којим су плаћени, те стога нису укључени у израчун укупних вриједности.

Модул о корисницима пензија приказује укупан број корисника пензија кроз три функције: инвалидитет, старост и преживјели уздржавани чланови, те према полу.

Корисници пензија дефинишу се као примаоци једне или више периодичних новчаних накнада програма социјалне заштите, али се лице које прима више од једне пензије рачуна само једанпут – избјегава се двоструко бројање.

Cash benefits and benefits in kind can be periodic or lump-sum.

Receipts of social protection schemes are classified by type to social contributions, general government contributions, transfers from other schemes and other receipts.

Financial flows of some schemes refer to transfers from other schemes. Values of such transfers are recorded as expenditures of a scheme in which they have arisen, that is, as receipts of a scheme which they are paid to, and, therefore, they are not included in the calculation of the total value.

Module on pension beneficiaries indicates the total number of pension beneficiaries in three functions: disability, age and survivors, and sex.

Pension beneficiaries are defined as recipients of one or more periodic cash benefits of a social protection scheme, but person who receives more than one pension is counted only once – double counting is to be avoided.

Дефиниције

Социјална заштита обухвата интервенције јавних или приватних тијела с намјером олакшавања финансијског оптерећења домаћинстава и појединаца дефинисаних низом ризика и потреба, под условом да не постоји истовремено узајамно или индивидуално рјешење.

Шема (програм) социјалне заштите је јединица посматрања у ESSPROS -у, а представља јасан скуп правила који подржава једна или више институционалних јединица, који управља пружањем социјалних накнада и њиховим финансирањем.

Социјалне накнаде су средства која се дозначују корисницима у облику новца или робе и услуга. Састоје се од трансфера, новчаних или неновчаних, од стране шема социјалне заштите домаћинствима или појединцима.

Накнаде засноване на провјери материјалног стања су социјалне накнаде које су експлицитно или имплицитно условљене падом корисниковог дохотка и/или богатства испод одређеног нивоа.

Новчане накнаде су накнаде које су исплаћене у готовини и које не захтијевају доказ стварног трошка од стране примоца.

Definitions

Social protection encompasses interventions from public or private bodies intended to relieve households and individuals of the financial burden of a defined set of risks or needs, provided that there is neither a simultaneous reciprocal nor an individual arrangement involved.

The social protection scheme is an observation unit in ESSPROS, and it represents a clear set of rules supported by one or more institutional units that manage providing the social benefits and their funding.

Social protection benefits are means allocated to users either in cash or kind and services. They comprise of transfers, in cash or in kind, from social protection schemes to households or individuals.

Means tested are social benefits that are explicitly or implicitly conditioned by a fall in a beneficiary's income and/or wealth below a certain level.

Cash benefits are benefits paid off in cash that do not require evidence of actual expenditure by beneficiaries.

Периодичне новчане накнаде су новчане накнаде које се исплаћују редовно, сваке седмице, мјесеца или квартално.

Једнократне новчане накнаде су новчане накнаде које се исплаћују једнократно или у облику паушалног износа.

Накнаде у натури су накнаде које захтијевају доказ о стварном трошку од стране корисника или су додијељене у облику робе или услуга.

Социјални доприноси преусмјерени између шема су исплате једне шеме социјалне заштите другој, с циљем одржавања или повећања права заштићених лица на социјалну заштиту од шеме примаоца.

Административни трошкови су трошкови шеме (програма) за управљање и вођење исте.

Трансфери преусмјерени на друге шеме су неповратне исплате другим шемама социјалне заштите.

Остали издаци су различити издаци шема социјалне заштите.

Социјални доприноси су трошкови које остваре послодавци у име својих запосленика или заштићена лица, у сврху осигуравања права на социјалне накнаде.

Општи доприноси државе су трошкови које остварује држава вођењем шема који се не заснивају на доприносима и који су под контролом државе, те финансијска подршка коју држава пружа другим резидентним програмима социјалне заштите.

Трансфери из других шема су неповратне исплате из других шема социјалне заштите.

Остали приходи су разни текући приходи шема социјалне заштите.

Функције социјалне заштите односе се на примарну сврху за коју се пружа социјална заштита, без обзира на законске и институционалне прописе. Тип накнаде односи се на облик пружања заштите. ESSPROS разликује осам функција социјалне заштите:

***Periodic cash benefits** are cash benefits paid at regular intervals, such as each week, month or quarter.*

***Lump-sum benefits** are cash benefits paid on a single occasion or in the form of a lump sum.*

***Benefits in kind** are benefits granted in the form of goods or services that require evidence of actual expenditure by the beneficiaries.*

***Re-routed social contributions** are payments that a social protection scheme makes to another scheme in order to maintain or accrue the rights of its protected people to social protection from the recipient scheme.*

***Administration costs** means the costs charged to the scheme for management and administration thereof.*

***Transfers to other schemes** means unrequited payments made to other social protection schemes.*

***Other expenditure** means miscellaneous expenditure by social protection schemes.*

***Social contributions** means the costs incurred by employers on behalf of their employees or of protected persons to secure entitlement to social benefits.*

***General government contributions** are costs to general government of running government-controlled non-contributory schemes, and financial support provided by general government to other resident social protection schemes.*

***Transfers from other schemes** mean unrequited payments received from other social protection schemes.*

***Other receipts** include miscellaneous current receipts of social protection schemes.*

***The function of a social protection** refers to the primary purpose for which social protection is provided, irrespective of legislative or institutional provisions. The benefit type refers to the form of protection. ESSPROS recognizes eight functions of social protection:*

Болест/здравствена заштита обухвата одржавање прихода и новчану помоћ у вези са психичким или физичким обољењем, искључујући инвалидитет. Здравствена заштита намијењена одржавању, обнављању или поправљању здравља лица која уживају заштиту без обзира на узрок обољења.

Инвалидитет обухвата одржавање прихода и новчана помоћ или помоћ у природи (осим здравствене заштите) у вези са немогућношћу физички и ментално инвалидних лица да се укључе у привредне и друштвене активности.

Старост обухвата одржавање прихода у виду новчане помоћи или помоћи у природи у вези са старошћу.

Кориснициу породичне пензије је назив за функцију чија се улога огледа у одржавању прихода у виду новчане помоћи или помоћи у природи услед смрти члана породице.

Породица/дјеца обухвата новчана помоћ или помоћ у природи у вези са трошковима трудноће, порођања и усвајања, одгајања дјеце и бриге за друге чланове породице.

Незапосленост обухвата одржавање прихода у виду новчане помоћи и помоћи у добрима и услугама који су настали услед незапослености.

Становање обухвата помоћ у измирењу трошкова становања.

Социјална искљученост која није класификована нигдје другдје обухвата новчане или накнаде у природи посебно намијењене за борбу против социјалне искључености за случајеве који нису нигдје другдје класификовани.

Извори података

На нивоу БиХ до сада је идентификовано петнаест (15) шема социјалне заштите, које спадају под обухват ESSPROS истраживања:

1. Незапосленост
2. Здравствено осигурање
3. Пензионо осигурање
4. Јединице локалне самоуправе у Републици Српској
5. Трошкови послодавца
6. Социјална заштита Федерације БиХ

***Sickness/Health care** – the risk of sickness comprises the maintenance of the income and support in cash in connection with a physical or mental illness, excluding disability. The health care need covers maintenance, restoration or improvement of the health of the people protected, irrespective of the origin of the disorder.*

***Disability** covers income maintenance, support in cash or kind (except health care) in connection with the inability of physically or mentally disabled people to engage in economic and social activities.*

***Old age** includes income maintenance and support in cash or kind in connection with old age.*

***Survivors** implies income maintenance and support in cash or kind in connection with the death of a family member.*

***Family/Children** includes support in cash or kind in connection with the costs of pregnancy, childbirth and adoption, bringing up children and caring for other family members.*

***Unemployment** implies income maintenance and support in cash or kind in connection with unemployment.*

***Housing** includes assistance in settling of housing cost.*

***Social exclusion not elsewhere classified** covers benefits in cash or kind specifically intended to combat social exclusion where it is not covered by one of the other functions.*

Data sources

So far, for Bosnia and Herzegovina, 15 social protection schemes have been identified and included within the ESSPROS coverage:

1. Unemployment
2. Health insurance
3. Pension insurance
4. Local self-government of Republica Srpska
5. Employer scheme
6. Social welfare of Federation of BiH
7. Cantonal social welfare

7. Социјална заштита кантона
8. Социјална заштита Републике Српске
9. Социјална заштита Брчко дистрикта
10. Дјечија заштита Републике Српске
11. Дјечија заштита Брчко дистрикта
12. Борачко-инвалидска заштита Федерације БиХ
13. Борачко-инвалидска заштита Републике Српске
14. Фонд солидарности Републике Српске
15. Здравствена заштита – Covid-19 – Грант Владе

8. *Social welfare of Republica Srpska*
9. *Social welfare of Brcko district*
10. *Child protection of Republica Srpska*
11. *Child protection of Brcko district*
12. *Protection of war veterans of Federation BiH*
13. *Protection of war veterans of Republica Srpska*
14. *Solidarity fund of Republica Srpska*
15. *Health care Covid-19 - Government Grant*

Идентификоване извјештајне јединице су:

За Федерацију БиХ:

Завод пензионог/мировинског и инвалидског осигурања (ПИО/МИО), Завод здравственог осигурања и реосигурања, Завод за запошљавање, Министарство рада и социјалне политике, кантонална министарства из области социјалне заштите (10 министарстава) и Министарство за питања бораца и инвалида одбрамбено-осободилачког рата.

За Републику Српску:

Завод пензионо-инвалидског осигурања, Фонд здравственог осигурања, Завод за запошљавање, Министарство здравља и социјалне политике, Фонд дјечије заштите, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите, Фонд солидарности и јединице локалне самоуправе (6 градова и 46 општина).

За Брчко дистрикт:

Фонд здравственог осигурања, Завод за запошљавање и Влада Брчко дистрикта – Одјељење за здравство и остале услуге, пододјељење за социјалну заштиту

Identified reporting units are as follows:

For Federation of BiH:

Pension and Disability Insurance Institute (PIO / MIO), Health Insurance and Reinsurance Institute, Labour and Employment Service, Ministry of Labour and Social Policy, cantonal ministries in the field of social protection (10 ministries) and the Ministry For Issues Of The Veterans and Disabled Veterans Of The Defensive-Liberation War.

For Republika Srpska:

The Fund for Pension and Disability Insurance; Health Insurance Fund; Republika Srpska Employment Institute; Ministry of Health and Social Welfare; Public Child Protection Fund; Ministry of Labour, War Veterans and Disabled Persons' Protection, Solidarity fund and the Local Self-Government Units (6 cities and 46 municipalities).

For District of Brčko:

Health Insurance Fund; Employment Service and Government of the Brčko District - Department of Health and Other Services, Social Protection Division.

Публикује Агенција за статистику Босне и Херцеговине, 71000 Сарајево, Зелених беретки 26
Published by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina, 71000 Sarajevo, Zelenih беретки 26

Телефон/Phone: +387 (33) 911 911 | Телефакс/Telefax: +387 (33) 220 622

Електронска пошта/E-mail: bhas@bhas.gov.ba | Интернетска страница/Web site: www.bhas.gov.ba

Одговорна лица/Responsible persons:

Радослав Ћоровић, помоћник директора за демографију и социјалне статистике
Radoslav Ćorović, Assistant Director of Demography and Social Statistics

Весна Ћужић, директор
Vesna Ćužić, Director

Саопштење приредиле: Аида Ескић Пихљак и Горана Кнежевић
Prepared by: Aida Eskić Pihljak, Gorana Knežević

 Размислите о очувању животне средине прије штампања документа.
Please consider the environment before printing this document.